

STATENS HAVERIKOMMISSION (SHK)
BOARD OF ACCIDENT INVESTIGATION

SHK
BIBLIOTEKET

Rapport C 1989:74
Luftfartshändelse 1989-06-08
Uddevalla/Backamo, Ö län
Ärende SE-IGX 36/89

INNEHÅLL

RAPPORT C 1989:74

Rubrikerna har numrerats enligt den uppställning som rekommenderas av International Civil Aviation Organization (ICAO). Rubriker som inte återfinns i texten har streck i stället för sidhänvisning.

	Sid
Skrivelse till luftfartsverket	3
SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	6
1 FAKTAREDOVISNING	7
1.1 Redogörelse för händelseförloppet	7
1.2 Personskador	7
1.3 Skador på luftfartyget	7
1.4 Andra skador	7
1.5 Besättningen	7
1.6 Luftfartyget	8
1.7 Meteorologisk information	8
1.8 Navigationshjälpmedel	-
1.9 Radiokommunikationer	-
1.10 Flygfältsdata	8
1.11 Färd- och ljudregistratorer	-
1.12 Haveriplats och luftfartygvrak	8
1.12.1 Haveriplatsen	8
1.12.2 Luftfartygvraket	8
1.13 Medicinsk information	-
1.14 Brand	9
1.15 Överlevnadsmöjligheter	9
1.16 Särskilda prov och undersökningar	-
1.17 Övrigt	-
2 ANALYS	9
3 SLUTSATSER	9
3.1 Undersökningsresultat	9
3.2 Sannolik haveriorsak	9
4 REKOMMENDATIONER	-
5 ÖVRIGT	-

BILAGA

- 1 Utdrag ur cert reg beträffande föraren (endast till luftfartsverket)

Anmärkning

All tidsangivelse i rapporten avser svensk sommartid (SST) = UTC + 2 timmar

Luftfartsverket

Rapport C 1989:74

Statens haverikommission (SHK) har undersökt en luftfartshändelse som inträffade den 8 juni 1989 i Uddevalla/Backamo, O län, med luftfartyget SE-IGX.

SHK får härmed enligt 121 § luftfartsförordningen (1986:171) överlämna rapport över undersökningen.

Olof Forssberg

Nils Benker

SAMMANFATTNING AV UTREDNINGSRAPPORT C 1989:74
Ärende SE-IGX 36/89

Luftfartyg typ:	Pa 28
Tidpunkt för händelsen:	1989-06-08 kl 19.58 lokal tid
Plats:	Uddevalla/Backamo flygplats, O län
Typ av flygning:	Privatflygning VFR
Väder:	Vind SV-SO 10-15 knop, sikt >10 km, moln 1/8 cumulunimbus 800 m, 1/8 cumulus 800 m, temp +13° C. Enstaka regnskurar
Antal ombord:	Besättning: 1 Passagerare: 1
Personskador:	Lätta
Skador på luftfartyget:	Omfattande
Förarens ålder, certifikat:	39 år, A
Förarens flygtid:	125 timmar

Flygplanet startade från Tomelilla med Uddevalla/Backamo som första mål i en beräknad veckolång rundflygning i Sverige.

Efter överflygning av fältet gick föraren in i vänstervarv för landning på grässtråket 06. Han konstaterade vid överflygningen och på vänster bas att vinden enligt vindstruten låg tvärs in från höger. En regnskur hade nyligen passerat.

Ett första landningsförsök avbröts då flygplanet kom för högt över stråkets tröskel. Vid andra försöket passerades tröskeln med en fart av ca 70 knop i "orolig luft". Vid sättningen, som skedde långt in på stråket och troligen i medvind, konstaterade föraren att bromsverkan var i det närmaste obefintlig i det hala gräset. Han drog på full gas och valde startklaff i ett försök att gå om. Vid lättningen fångades flygplanet upp av buskage vid fältgränsen varvid flygplanet bromsades upp. Flygplanet kolliderade därefter med en fura, gjorde ground loop och blev liggande på buken i en grusgrop på en slänt.

Brand utbröt ej.

INLEDNING

Statens haverikommission (SHK) underrättades den 8 juni 1989 om att ett luftfartyg med registreringsbeteckningen SE-IGX havererat på Uddevalla/Backamo flygplats, O län, samma dag. Händelsen har utretts av SHK som företräts av generaldirektör Olof Forssberg, ordförande, och Nils Benker, utredningschef.

SHK har biträtts av Nils Sundin som teknisk expert.

Händelsen är av okomplicerad beskaffenhet. SHKs utredning redovisas därför kortfattat.

SHK har sammanträtt

<u>Dag</u>	<u>Plats</u>	<u>Närvarande</u>
1989-10-24	SHKs kansli	Forssberg, Benker och Sundin samt Klas-Göran Bask, luftfartsinspektionen och Lars Molander, Trygg-Hansa.

1 FAKTAREDOVISNING

1.1 Redogörelse för händelseförloppet

Flygplanet startade från Tomelilla med Uddevalla/Backamo som första mål i en beräknad veckolång rundflygning i Sverige.

Efter överflygning av fältet gick föraren in i vänstervarv för landning på grässtråket 06. Han konstaterade vid överflygningen och på vänster bas att vinden enligt vindstruten låg tvärs in från höger. En regnskur hade nyligen passerat.

Ett första landningsförsök avbröts då flygplanet kom för högt över stråkets tröskeln. Vid andra försöket passerades tröskeln med en fart av ca 70 knop i "orolig luft". Vid sättningen, som skedde långt in på stråket och troligen i medvind, konstaterade föraren att bromsverkan var i det närmaste obefintlig i det hala gräset. Han beslöt sig därför att gå om. Vid lättningen fångades flygplanet upp av buskage vid fältgränsen varvid flygplanet bromsades upp. Flygplanet kolliderade därefter med en fura, gjorde "ground loop" och blev liggande på buken i en grusgrop på en slänt.

1.2 Personskador

	<u>Besättning</u>	<u>Passagerare</u>	<u>Övriga</u>	<u>Totalt</u>
Omkomna	-	-	-	-
Allvarligt skadade	-	-	-	-
Lindrigt skadade	1	1	-	2
Inga skador	-	-	-	-
Totalt	1	1	-	2

1.3 Skador på luftfartyget

Omfattande.

1.4 Andra skador

-

1.5 Besättningen

Föraren var vid haveritillfället 39 år och hade gällande A-cert.

<u>Flygtid (timmar)</u>	<u>Senaste 24 timmar</u>	<u>90 dagar</u>	<u>Totalt</u>
Alla typer	2	7	125
Denna typ	2	7	63

Antal landningar aktuell typ senaste 90 dagarna: 11

Inflygning på typen gjordes 1985-04-17.

Senaste PFT (periodisk flygträning) genomfördes 1987-10-26.

1.6 Luftfartyget

Ägare/Innehavare: Tomelilla Flygklubb

Luftfartyget

Typ:	Piper Pa 28
Serienummer:	28-7725074
Tillverkningsår:	1976
Flygvikt:	Max tillåten 975 kg, aktuell 840 kg
Aktuellt tyngdpunktsläge:	Inom tillåtna gränser
Motorfabrikat:	Lycoming
Motormodell:	0-320
Antal motorer:	1

Bränsle (typ/beteckning) som tankats före händelsen: 100 LL

Total gångtid (luftfartyget):	2223 timmar
Gångtid efter senaste periodiska tillsyn:	26 timmar
Motorgångtid efter grundöversyn:	234 timmar
Propeller efter grundöversyn:	350 timmar

Propellerfabrikat: Sensenich

Luftfartyget hade gällande luftvärdighetsbevis.

1.7 Meteorologisk information

Vind SV-SO/10-15 knop, sikt >10 km, moln 1/8 cumulunimbus 800 m, 1/8 cumulus 800 m, temp +13° C. Enstaka regnskurar.

1.10 Flygfältsdata

Uddevalla/Backamo flygplats. 129 m ö h. Grässtråk 06/24, 760 x 30 meter.

1.12 Haveriplats och luftfartygvrak1.12.1 Haveriplatsen

Position 58° 11' N 11° 59' E

Flygplanet havererade ca 100 m öster om stråk 06 i en ravin vid en grusgrop.

1.12.2 Luftfartygvraket

Landningsställen avslagna. Vänster vinge avbruten. Bakkropp knäckt. Höjdrodret sönderslaget.

1.14 Brand

Utbröt ej.

1.15 Överlevnadsmöjligheter

Goda.

ELT

Aktiverades.

3 SLUTSATSER

3.1 Undersökningsresultat

- a) Föraren var behörig att utföra flygningen.
- b) Luftfartyget var luftvärdigt.
- c) Vid landningsförsök nr 2 landade flygplanet långt in på banan.
- d) Banan var hal på grund av regn och erbjöd därför dålig bromsverkan.
- e) När föraren märkte den dåliga bromsverkan beslöt han att gå om.
- f) Efter lättningen kolliderade flygplanet med buskage vid fältgränsen och havererade.
- g) Flygplanet fick omfattande skador.

3.2 Sannolik haveriorsak

Tillgänglig kvarvarande banlängd räckte inte till för förnyad start efter landning för långt in på den regnvåta, hala banan.

